

Det danske Aarsmøde 1908.

Af Thade Petersen.

Aarsmødet i Aabenraa i Fjor var en stor Arbejdsdag. Der var stærke Meningsforskelligheder fremme, som der skulde bygges Bro over, Misforstaaelser, der skulde klares, for at den nordslesvigske Befolkning vedblivende kunde staa enig i Kampen og i det nationale Arbejde. Ved sagligt Arbejde lykkedes det udmærket. Den vigtigste Frugt af Mødet i Fjor blev den fuldstændige, tidssvarende Omorganisering af Vælgerforeningen.

I Aar kom Aarsmødet, der Lørdag den 13. og Søndag den 14. Juni afholdtes i Rødding, som en Fest- og Hviledag oven paa strængt Arbejde, først og fremmest det, der var gjort til Valgmandsvalget den 3. Juni og havde sat Frugt i den glimrende Seir, vi vandt.

Det kunde jo ikke være andet, end at en saadan Sejr maatte kaste Glans over en Sammenkomst som denne. Alle de, der her stævnede sammen, havde jo været mere eller mindre virksomt med i Kampen, havde gaaet i Spænding mellem Frygt og Haab og havde følt Sejren som en Befrielse. Det var derfor med Glæde, man kunde samles fra alle Kanter, men det var en egen stilfærdig Glæde, som den kun findes der, hvor man straks efter Sejren bereder sig til nye Kampe.

Derfor fik Mødet ikke sit Præg af en Fraseflom, men af nyt Arbejde midt i Glæden.

Det var det syvende i Rækken af de danske Aarsmøder. De begyndte smaat i 1902, men hvert eneste af dem har altid været større end sin Forgænger. Skønt Vælgerforeningens Generalforsamling i Fjor havde særlige Betingelser for at trække mange til, var den dog langt stærkere besøgt i Aar. Allerede Sprog- og Skoleforeningernes Generalforsamling om Søndagen var besøgt af 7—800 Mennesker eller næsten lige saa mange som Vælgerforeningens i Fjor. Ved Vælgerforeningens Generalforsamling og det efterfølgende Foredrag var der om Søndag Eftermiddagen omkring ved 1600 Mennesker til Stede i det store Telt, der i dette Øjemed var rejst paa Gaardejer Møllers Grund Øst for Præstegaarden.

Sprogforeningens Generalforsamling.

Efter at Vælgerforeningens Formand, Gaardejer J. N. H. Skrumsager af Københoved havde aabnet Mødet, holdt Sprogforeningen sin Generalforsamling. Af dens Aarsberetning og Regnskab fremgik, at den i 1907 har udsendt 3521 Bøger til Indlemmelse i Bogsamlingerne og 13,153 til Uddeling blandt Medlemmerne, i alt altsaa 16,674. Desuden udsendtes 3000 Eksemplarer af Billedet „et Besøg hos den syge Kammerat“, skænket af Udgiveren af „Ill. Familiejournal“. Af Bøgerne gik til Egnene Syd for Flensborg - Tønder-Linjen 120 til Bogsamlinger og 529 til Uddeling i Hjemmene. Der er bleven dannet 4 ny Kredse: Adsbøl, Gl. Haderslev II, Gl. Haderslev III og Ketting II.

Foreningens Medlemsantal, som paa Generalforsamling i Fjor var 3151, forøgedes indtil Nytaar med 219 og siden da med 47. Hele Tilgangen i Aarets Løb havde saaledes været 266, og Medlemsantallet udgjorde nu 3417. Indtægterne havde været 9,887,67 M. hvoraf 8,479 Mk. 52 Pg. var Medlemsbidrag, Resten frivillige Gaver. I Lovene foretoges en Ændring, der gør det muligt, at Kvinder nu ogsaa kan blive Medlemmer af Foreningen og for Resten ogsaa af dens Tilsynsraad. Dens Navn ændredes til „Sprogforeningen“. Som tredje Medlem af Bestyrelsen valgtes Foreningens Sekretær, cand. math. N. Andersen i Aabenraa. Til Medlemmer af Tilsynsraadet genvalgtes P. Skau, Bukshave, P. Simonsen, Flensborg, Jørgen Iversen, Svejrup og Hans Petersen, Rørkær.

Skoleforeningens Generalforsamling.

fandt lige som Sprogforeningens Sted om Lørdagen, umiddelbart efter at den sidstnævnte var sluttet. Af Beretningen om Foreningens Virksomhed fremgik, at der havde været Fremgang i alle Retninger. Medlemsantallet var vokset. Der var flere Unge, der havde ønsket og faaet Hjælp til Skoleophold, og Vennernes Antal og Støtte var ogsaa vokset.

Medlemsantallet var bleven forøget med 492 og saaledes gaaet fra 4228 op til 4720 den 1. Januar 1908. Siden da var det vokset saa stærkt, at det i Øjeblikket var over 5200, lutter myndige Mænd. Det højeste Medlemsantal, Foreningen tidligere havde haft, var 4781 ved Begyndelsen af Aaret 1899.

I 1907 havde Skoleforeningen hjulpet 266 — mod

253 i 1906 — unge Nordslesvigere til Besøg paa kongerigske Høj-, Efter-, Landbrugs-, Handels- og Mælkerskoler. I det løbende Aar var der allerede bevilget Støtte til 363. Dette Antal medregnet havde Skoleforeningen nu i alt støttet over 3500 Unge til Skolebesøg. Dens Indtægter i 1907 udgjorde 21,349 M. 39 Pg., hvoraf 9,278 M. 35 Pg. var Medlemsbidrag og frivillige mindre Bidrag fra Kredsene, mens over 11,000 Mark var indkomne som større frivillige Bidrag og Gaver. Medlemsbidragene var rigelig 1000 M. større end Aaret tilforn. Blandt de større frivillige Bidrag nævntes et paa 1000 M. fra en tidligere Gaardejer i Haderslev Amt, der ikke vilde have sit Navn nævnt. Foreningen ejer nu et Fond paa 9,212 Mark 50 Pg., hvoraf kun Renterne bruges. Foreningens Love blev ligesom Sprogforeningens ændrede saaledes, at Kvinder nu ogsaa kan optages som Medlemmer. Til Medlemmer af Tilsynsraadet genvalgtes enstemmig Jacobsen, Brøns Mølle, Johan Andresen, Ullerup og H. Smidemand, Stolbro.

Vælgerforeningens Generalforsamling.

fandt Sted Søndag Eftermiddag. Denne Forening havde haft en Tilvækst af 555 nye Medlemmer og var dermed naaet op til et Medlemsantal af 4024, det største Foreningen har haft i de sidste 20 Aar. Der var sidste Aar dannet 8 nye Medlemskredse, men der fandtes dog endnu mange Steder, hvor det ikke havde været muligt at faa saadanne dannet. Tilsynsraadet, der var bleven valgt i Henhold til de nye Love og havde konstitueret sig med P. Skau, Bukshave som Formand, havde ved-

taget en Forretningsorden og Plan for sin Virksomhed. Det laa bl. a. i Foreningens Plan, forsaavidt Midlerne tillod det og de nødvendige Personer fandtes, at ansætte Folk, der frit kunde yde Befolkningen Raad og Vejledning i de forskellige Spørgsmaal, der ligger paa dens Omraade. Som saadan Vejleder i retslige Spørgsmaal havde den allerede knyttet Tandlæge Smith i Haderslev til sig.

Som Indsigelse mod Sprogparagraffen i Foreningsloven var der sidste Vinter bleven indsendt en Petition til Rigsdagen med 29,180 Underskrifter. Den vigtigste Opgave, Foreningens Bestyrelse og Tilsynsraad havde haft efter Omorganiseringen, var uden Tvivl Opstillingen af Landdagskandidater i Marts Maaned, en Opgave, som den, trods de Vanskeligheder, der var forbundne med den, løste paa en god Maade. I 2. Valgkreds havde den ved Juletide nedsat et Agitationsudvalg, som bidrog meget til det gode Udfald af Valget.

Indtægterne havde udgjort 9,546 M. 50 Pg., deri medregnet en Kassebeholdning paa 5,553 M. 58 Pg. Kassebeholdningen var nu 3,998 M. 58 Pg. Jernfondet var nu naaet op til 35,000 M., en Sum, der dog betegnedes som alt for lille i Forhold til de Opgaver, der tænkes stillet det.

I Foreningens i Fjor vedtagne Love ændredes § 3 saaledes, at den kom til at lyde:

Enhver myndig Mand og Kvinde over 18 Aar, som er tysk Undersaat og bor i Haderslev, Aabenraa, Sønderborg, Tønder og Flensborg Kredse eller Flensborg By kan blive Medlem, naar han anbefales dertil af en af Foreningens Tillidsmænd. I § 8 ændredes Ordet

„bosatte“ til „valgte“ og efter „Valgkandidater“ indføjedes „til Rigs- og Landdagen“. I § 10 strøges Sætningen „De valgte Medlemmer behøver ikke at bo i Distriktet“, og som Slutningssætning føjedes til denne § „Efter Opfordring af Bestyrelsen skal Valget foretages i September Maaned.

Nis Nissen, Nordborg, blev ved Kaaring genvalgt til Sekretær. Næste Aars Møde fastsattes til Lørdag den 12. og Søndag 13. Juni. Det skal finde Sted i Nordborg.

Offentlige Møder.

Umiddelbart efter Vælgerforeningens Generalforsamling afholdtes et offentligt Møde, hvor Rigsdagsmand H. P. Hanssen-Nørremølle holdt et Foredrag¹⁾, hvori han som Svar paa Spørgsmaalet: „Hvad kan vi med vort Fremtidsarbejde for Øje lære af den lige afsluttede Valgkamp?“ hævdede den tvingende Nødvendighed af hurtigst muligt at danne et velforsynet og velordnet *Arkiv*, hvor man i Fremtiden kunne faa alle ønskelige Oplysninger til Brug i Kampen. Efter derpaa at have skildret den Afhængighedsfølelse, som det preussiske Bureaucrati skaber og stadig søger at drage flere ind under, paapegede han Nødvendigheden af at skabe et *Sekretariat*, der kunde yde navnlig Arbejdere, men ogsaa alle andre, Hjælp mod Overgreb og Forurettelser fra Myndighedernes Side.

Som sædvanlig sluttede Aarsmødet med en tvangfri Sammenkomst om Aftenen. Her holdtes henimod en

¹⁾ Gengivet i Hejmdal Nr. 140.

Snes korte Taler, der friske og frejdige, aandende Glæde over den vundne Sejr og Mod paa nye Kampe, holdt den store Forsamling sammen fra Kl. 7 til det ved Titiden blev mørkt i Teltet.
